

BASINA VE KAMUOYUNA
17 AĞUSTOS 1999 BÜYÜK MARMARA DEPREMİNİN 23.YILDÖNÜMÜ
UNUTMADIK, UNUTTURMAYACAĞIZ!

17 Ağustos 1999 tarihinde, son yüzyılın en büyük felaketlerinden birini yaşadık. O günün sabahı yerel saatle 03:02`de Kocaeli/Gölcük merkezli 7.4 Mw büyüklüğünde, yaklaşık olarak 45 saniye devam eden deprem büyük bir afet ortaya çıkardı. Binlerce insanımızın ölümüne ve yaralanmasına, milyarlarca liralık mal kaybına neden oldu. Depremden sağ kurtulanlara ise ömür boyu unutamayacakları bir acı bıraktı. Ülkemizde yaşayan uzak veya yakın her aileyi bir ölçüde etkiledi.

Bu deprem; gerek büyüklük, gerek şiddet, gerekse sebep olduğu can ve mal kaybı ile son yüzyılın en büyük doğa olayı ve Türkiye`nin yakın tarihini derinden etkileyen en önemli olaylardan biridir.

Resmi kayıtlara göre; 18.873 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 20.000`den fazla vatandaşımız yaralanmıştır. 285.211 konut, 42.902 iş yeri hasar görmüştür (AFAD). Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından Ekim 1999`da yapılan araştırma sonucuna göre 17 Ağustos depreminden en yoğun etkilenen 4 ilde üretim kaybının 2,4 milyar dolar olduğunu bildirilmiştir. Afet zararlarını azaltmak için harcanan 1 birim, afet sonrası yaraların sarılması için harcanan 8 birime denk gelmektedir. Bu nedenle afet olmadan önce zarar azaltma çalışmaları yapılmalı ve bu çalışmalara kaynak ayrılmalıdır. AFAD tarafından her il için hazırlanan ‘‘İl Risk Azaltma Planları’’ rafa kaldırılmamalı, eksiksiz uygulanmalıdır.

Türkiye aktif bir deprem kuşağı üstünde bulunmaktadır. Ülke topraklarının, sanayisinin ve barajlarının büyük bir kısmı deprem kuşağı içinde yer almaktadır. Bir doğa olayı olan depremler geçmişte olduğu gibi gelecekte de olacaktır. Ancak bu doğa olaylarının afete dönüşmesi günümüz teknolojisi ve imkanlarıyla kabul edilemez durumdadır.

Bu doğa olayını çıkardığımız İmar Afları ile, yarattığımız dolgu alanları ile, zemin büyütmesi yüksek dere çökellerine yapılaşma ile, denetimsiz hazırlanan projeler ile bizler afete dönüştürdük, dönüştürüyoruz.

‘‘İmar Barışı’’ adı altında; hiçbir mühendislik hizmeti almamış, 10 milyonun üzerinde kaçak yapı ruhsatlandırıldı ve denetlenme ihtimali de ortadan kaldırıldı.

Kamusal bir anlayışla yürütülmesi gereken yapı denetim sistemi ticarileştirildi. Yer mühendislik çalışmalarının denetimi ise gündeme dahi getirilmedi.

Odalarımızın mesleki yeterlilik, belgelendirme ve denetim süreçleri kaldırıldı.

Kentsel dönüşüme ‘‘Kötü Zemin / Kötü Yapı’’ öncelikli bölgelerden başlanması gerekirken rantı en yüksek bölgelerden başlamak tercih edildi.

Tüm bu adımlar depreme dayanıklı bir kent oluşturmanın önünde büyük bir engel haline geldi.

Peki neler yapılmalı?

Deprem sonrasında haberleşmek için GSM Operatörlerine büyük görev düşmektedir. Deprem anında ve sonrasında kesintisiz iletişim sağlamaları bir kamu görevidir ancak bu konuda bir çalışma bulunmamaktadır. Silivri depremi sonrası bazı operatörler iletişim sağlayamamıştır. İletişim sağlayamadığı için para cezasına çarptırılan operatörler acaba şu an bu sorunu çözmek için bir çalışma yapmaktalar mıdır yoksa her afet sonrası para cezası ödeyerek devam mı edecektir? Bu konu kamu-özel sektör iş birliği ile çözümlenmelidir.

Projelendirmeleri yapan mimarlarımız engelli vatandaşlarımızın afet anında binayı kolay bir şekilde tahliye edebilmesine müsaade edecek yapılar tasarlamalıdır. Bizler jeofizik mühendisleri odası olarak her yıl ‘‘Afete Hazırlıkta Engellileri Unutma Sempozyumu’’ düzenlemekteyiz. Sesimizi duyurmak için elimizden geleni yapıyoruz ancak karar vericilerin de bu sese kulak vermesi gerekmektedir.

Odalar, kamu yararına çalışan meslek örgütleridir. Bilimin ışığında, gerçekleri söylemekle görevlidir. Odaları siyasi bir yapılanma olarak görmek en büyük afettir.

Doktorlarımız salgında olduğu gibi geçmişteki depremlerde olduğu gibi bundan sonra yaşanacak deprem ve diğer afetlerde de önemli görevler üstleneceklerdir. Deprem ruhsal olarak yarattığı etki de çok önemlidir ve insan hayatını uzun süre olumsuz etkilemektedir. Deprem gibi çok disiplinli bir çalışma konusunda Sağlık Bakanlığı’nın ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın özgün ve bilgilendirici çalışmalar yapması beklenmektedir. Okullarımızda afet bilincini artırıcı eğitimler ders programına eklenmelidir.

İç İşleri Bakanımız Sayın Süleyman SOYLU olası büyük bir İstanbul depreminin ülkemiz için beka sorunu olduğunu belirtmiştir. Toplumumuzun bir parçası olmayan ve uyum sağlayamayan mültecilerin afet anında nasıl davranacağı da önemli bir sorun ve soru işareti olarak akıllarda kalmaktadır.

Afetlere dayanıklı / Güvenli yapılarda yaşamak insanların en temel ihtiyacı olan bir yaşam hakkıdır. Vatandaşlarımızın siyasilerden ve ülke yönetimine talip olanlardan bu hakkı yerine getirmelerini talep etmesi ve bu talebi her ortamda dile getirmesi önemlidir.

Vatandaşlarımız deprem güvenli konutlarda yaşamalı ve oluşturulan bilgi kirliliklerinden uzak tutulmalıdır. Uzmanlık alanı olmamasına rağmen deprem ve deprem tahminleri hakkında yorumlar yapan kişiler halkı korku ve paniğe sürüklemektedir. Bunun önüne geçmek için bu açıklamalar bir kamu kurumu aracılığıyla ya da oluşturulacak bir ‘‘Deprem Bilim Kurulu’’ tarafından yapılmalıdır. Ülkemiz gibi deprem potansiyeli yüksek Japonya, Çin, Yunanistan, ABD, İran gibi ülkelerde deprem ile ilgili açıklamalar o ülkenin deprem araştırma merkezleri tarafından yapılmaktadır. Bilim insanları yapacağı açıklamaları bilimsel verileri ile desteklemeli, referans göstermelidir.

Deprem sonrası yerine konulamayacak bir insan canı diğeri ise tarihi yapılardır. Bize miras kalan bu yapıların gelecek dönemlere aktarılması için incelenmeli, güçlendirilmeli ve sürekli olarak yapı sağlığı izleme sistemleriyle denetlenmelidir. Yapılara tahribat vermeden yapı jeofiziği yöntemleriyle bu incelemelerin yapılması ve denetlenmesi için Arkeoloji Müzelerinin, Koruma Kurullarının ve Kültür Dairesi Başkanlıklarının da jeofizik mühendisi istihdamı sağlanması gerekmektedir.

Yağışlar sonrası birçok otoyolun çöktüğünü bilinen bir gerçektir. Bir de deprem etkisi ile bu yapılan yolların nasıl davranacağını düşünelim. Şimdi sizlere acı bir gerçeklikten bahsedeceğiz. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü 1986 yılından bugüne yani 36 senedir jeofizik mühendisi alımı yapmamaktadır. Deprem ülkesinde, depreme dayanıklı yolların yapılması gerektiği bir ülkede, afet anında kesintisiz bir ulaşımın çok önemli olduğu bir ülkede Karayolları Genel Müdürlüğü'nün 18 Bölge Müdürlüğü'nün 12'sinde jeofizik mühendisi bulunmamaktadır. Ülkemizdeki otoyolları yapan özel şirketleri kamuda çalışan mühendislerin denetlemesi önem arz etmektedir. Bu nedenle Karayolları Genel Müdürlüğü ivedilikle tüm bölge müdürlüklerine Jeofizik Mühendisi istihdamı sağlamalıdır.

Cumhuriyetimizin 100.yılı olan 2023'te, deprem başta olmak üzere tüm afetlere dirençli kentler oluşturmak için büyük bir ivme kazanılmasını, planlanan çalışmaların uygulamaya geçilmesini görmeyi temenni ediyoruz.

Norveçlilerin Atamız ile ilgili güzel bir sözü vardır. Sıkıntılı süreçlerde çözüm üretebilmek için Atatürk gibi düşün derler. Atamızın da dediği gibi "Felaket başa gelmeden evvel önleyici ve koruyucu tedbirleri düşünmek lazımdır, geldikten sonra dövünmenin yararı yoktur".

Biz de ülkeyi yönetenlere deprem ve diğer tüm afetlere karşı risk yönetimi için ATATÜRK gibi düşün diyoruz.

Saygılarımızla.

**TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ
XVII. DÖNEM YÖNETİM KURULU**